

Revisionsplan 2018

Kommunrevisorerna

Kommunrevisorernas uppgifter följer av kommunallag, revisionsreglemente och god revisionsd i kommunal verksamhet. Revisionen syftar ytterst till att ge kommunfullmäktige underlag till ansvarsprovning av nämnder, styrelser och enskilda förtroendevalda.

Enligt kommunallagen 12 kap 1§ ska revisorerna pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig

I revisionsarbetet beaktas även de rekommendationer och utkast till rekommendationer som Skyrev (Föreningen Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) utger.

Revisorerna ska årligen granska verksamheten inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionsd. Granskning ska ske på samma sätt i kommunala bolag, genom de lekmanrevisorer som utsetts i bolagen och stiftelserna.

Revisionen ska vara framåsyftande, leda till utveckling, förbättring och en effektivare verksamhet. Den ska även vara en tillgång i det demokratiska arbetet och ett stöd för arbetet i styrelser och nämnder.

För att klara detta uppdrag, och kunna uttala oss i ansvarsfrågan, måste vi prioritera och planera våra insatser. Därför gör vi en kontinuerlig analys av väsentlighet och risk för alla nämnder/styrelser, vilken ligger till grund för denna revisionsplan

Revisionen arbetar aktivt med sin riskanalys vilket gör att revisionsplanen kan komma att uppdateras under året.

Revisionen ska årligen granska all verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsd.

Den årliga granskningen av verksamheten genomförs genom att fortlöpande ta del av mål- och styrdokument, protokoll och övriga handlingar samt genom djupare dialogmöten med nämnder och verksamhet. Vidare granskas nämndernas interna kontroll, delårsbokslut och årsredovisning.

Fördjupade granskningar genomförs utifrån vår risk- och väsentlighetsbedömning samt erfarenheterna från den årliga granskningen och möten med nämnderna.

Utgångspunkten för granskningen är de mål och uppdrag som fullmäktige gett kommunstyrelse och nämnder. Granskningen ska ge svar på hur nämnder och styrelser mottar, genomför och återredovisar mål och uppdrag.

Vårt arbete dokumenteras fortlöpande i revisionsrapporter och i skrivelser till berörda styrelser och nämnder. Rapporterna delges kommunfullmäktige i en förkortad version. På revisorernas hemsida finns möjlighet att läsa rapporterna i sin helhet

Vi lämnar årligen en redogörelse till kommunfullmäktige för vårt arbete. Vi kan rikta anmärkning mot nämnder, beredningar och enskilda förtroendevalda och ska i vår revisionsberättelse uttala oss om ansvarsfrihet tillstyrks eller inte.

Samordnad revision mellan kommunförvaltningen och dess företag är ett viktigt instrument för ägarens (kommunfullmäkti-

Kommunrevisorerna

ges) kontroll och uppföljning. Som lekmanrevisor granskar vi därför även den verksamhet som bedrivs i bolagen.

Den samordnade revisionen ger förutsättningar att bedöma hur kommunen arbetar med ägarstyrning och förvaltningskontroll. Granskningen sker utifrån ett övergripande styrperspektiv där ägardirektiven och kommunstyrelsens uppsikt är viktiga inslag.

Lekmannarevisorns uppgift i de kommunala bolagen är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om anvisningar från årsstämman följs. Granskningen ska ske enligt god sed och resulterar i en granskningsrapport med tillhörande granskningsredogörelse som presenteras för årsstämman via bolagens styrelse. Granskningsrapporten ska även fogas till revisionsberättelsen avseende kommunen.

Har du frågor, synpunkter eller funderingar får du gärna höra av dig till revisionen genom ordförande Johnny Sandström, 070- 677 34 89

Besök även gärna vår hemsida under www.umea.se/revision, där revisionsplan, granskningsrapporter och annan information finns.

Kommunrevisorerna

Grundläggande granskning

Granskning av delårsrapport

Revisorerna ska årligen granska kommunens delårsrapport. Därvid ska revisorerna enligt kommunallagen bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen. Syftet med granskningen är att bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning vid angiven tidpunkt och om rapporten är upprättad enligt Lagen om kommunal redovisning (KRL). Granskningsuppdraget ställer inte krav på att alla verksamheter ska ha granskats. Det handlar istället om en mera översiktlig bedömning.

Utifrån genomförd granskning av delårsrapporten, lämnar revisorerna ett uttalande till fullmäktige som underlag för fullmäktiges behandling av delårsbokslutet.

Granskning av årsbokslut och årsredovisning

Revisorerna ska årligen lämna en revisionsberättelse. Syftet med granskningen av årsbokslut och årsredovisning är främst att erhålla tillräckliga underlag/revisionsbevis för revisorernas uttalanden i revisionsberättelsen om räkenskaperna ger en rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat och ställning samt om redovisningen av verksamhetens resultat och måluppfyllelse redovisas i enlighet med lagens krav.

Granskningen av kommunens och kommunkoncernens årsbokslut och årsredovisning genomförs genom att följande frågor besvaras:

- Är räkenskaperna för Umeå kommun rättvisande?
- Är årsredovisningen upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning?
- Är redovisat resultat förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
- Har de av fullmäktige fastställda målen för kommunen följts upp och redovisas detta i årsredovisningen?
- Ger uppföljningen underlag för att uttala sig om grad av måluppfyllelse?

Dialogmöten med presidier, styrelse och nämnder

Som ett led i den grundläggande granskningen träffar revisorerna styrelse och nämnder under året. Specifika frågor tas upp med varje nämnd, vilka fastställs inför dialogmötena.

Kommunrevisorerna

Frågeformulär och möte med presidier

En del av den grundläggande granskningen är en självvärdering rörande frågor om mål, uppföljning och intern kontroll. Självvärderingen genomförs av styrelsens och nämndernas presidium. Den efterföljs av ett möte mellan revisionen och presidierna, där svaret på frågorna redovisas och diskuteras.

Dialogmöten med styrelse och nämnder

Resultatet av genomförd självvärdering, genomgång av styrelser och nämnders dokumentation samt övrig information som revisionen fångat upp under året, sammanställs i en rapport som skickas till styrelser och nämnder för sakgranskning och kännedom.

Rapporten diskuteras vid ett avslutande dialogmöte med styrelsen och nämnderna. Vid mötet förs även en dialog kring styrelsens eller nämndens syn på året som gått, hur styrelsen eller nämnden ser på framtiden, samt eventuella övriga frågor från revisionen.

Information på sammanträden

En del i revisorernas granskning är att bjuda in företrädare för verksamheterna till revisorernas sammanträden, för att få information inom områden som revisorerna bedömt vara angelägna.

Fördjupade granskningar

1. Kompetensförsörjning inklusive lönesättning (kommungemensam)

Kompetensförsörjning är ett samlingsbegrepp för personalförsörjning och kompetensutveckling. Tillgången till rätt kompetens är en strategisk fråga för kommunen, då den påverkar möjligheten att leva upp till givna uppdrag och krav som ställs enligt lagstiftning. Umeå kommuns fullmäktige har i budget för 2018 fastställt personalpolitiska mål som bland annat innefattar att kommunen ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser, ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat samt engagerade medarbetare med rätt kompetens.

Syftet med granskningen är att utifrån ett kommunövergripande perspektiv analysera och bedöma om de strategier, processer och rutiner som kommunen använder för att säkerställa kommunens behov av kompetens är ändamålsenliga. Granskningen syftar även till att bedöma om styrning och ledning av lönesättning är ändamålsenlig utifrån ett kommunövergripande kompetensförsörjningsperspektiv.

Kommunrevisorerna

2. Projektstyrning (kommungemensam)

Inom kommunen bedrivs under ett år en mängd olika former av projekt. Revisionen vill med denna granskning undersöka hur projekt av olika typer styrs, hanteras och följs upp. Även hur projekt som bedrivs prioriteras i förhållande till kommunfullmäktiges mål. Portfoliomanagement, projektstyrning och projektuppföljning är några av ledorden i denna granskning.

Syftet med granskningen är dels att bedöma om det finns en gemensam fungerande modell för projektstyrning, projektgenomförande och uppföljning. Granskningen syftar också till att se hur projekt väljs ut och hur de prioriteras i förhållande till kommunfullmäktiges mål och direktiv.

3. Integration och etablering inklusive SFI (Kommunstyrelsen, Individ- och familjenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

Den stora flyktingström som nådde Sverige under en period har nu minskat betydligt i omfattning. Kommunerna står dock fortfarande inför stora utmaningar när det gäller integrering och etablering i samhället för de personer som kommit till våra kommuner. Det system som finns i dag vad gäller statliga ersättningar förutsätter en relativt snabb etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Om kommunerna inte lyckas med detta, kan det komma att innebära stora påfrestningar för både de individer som berörs och för kommunen och samhället i stort. Det är därför av yttersta vikt att arbetet för integration och etablering sker på ett effektivt sätt. En stor del i möjligheten till en lyckad integrering och etablering är möjligheten till att snabbt tillgodogöra sig det svenska språket.

Syftet med granskningen är att bedöma om Umeå kommuns arbete med att stötta de som fått permanent uppehållstillstånd att integreras och etableras i samhället och arbetslivet, är tillräckligt och ändamålsenligt.

4. Redovisningsteknisk hantering av investeringsprojekt (Kommunstyrelsen)

Revisionen har under ett stort antal år i revisionsberättelsen påpekat brister i den redovisningstekniska hanteringen av investeringsprojekt i kommunen, bland annat vad avser aktivering av projekt. Då revisionen fortfarande inte anser att de kan känna sig trygga i hanteringen av investeringsprojekt, har man valt att genomföra en fördjupad granskning inom området. Granskningen bygger delvis på tidigare genomförd granskning av området.

Syftet med granskningen är att bedöma om Umeå kommun hanterar investeringsprojekt på ett redovisningstekniskt korrekt sätt, för att kunna säkerställa rättvisande räkenskaper på kort och lång sikt.

Kommunrevisorerna

5. Styrning, ledning och intern kontroll (Tekniska nämnden)

I sina risk- och konsekvensanalyser har revisionen identifierat områden med avseende på former för verksamhetsstyrning och uppföljning som utgör en förhöjd risk. Revisionen bedömer att det föreligger en icke försumbar risk för att styrning, ledning och kontroll inom tekniska nämndens område inte fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Revisionen har därför beslutat att genomföra en övergripande granskning av nämndens system för styrning, ledning och kontroll inom nämndens verksamhetsområde.

Syftet med granskningen är att bedöma om tekniska nämndens styrning, ledning och kontroll är ändamålsenlig.

6. Hantering av bygglov (Byggnadsnämnden, förstudie)

Under året har revisionen nåtts av signaler kring svagheter i bygglovshanteringen, de signalerade bristerna handlar inte primärt om handläggningstiden för bygglov med kompletta handlingar, utan snarare om detaljeringsgraden i kravställandet från kommunen och antalet ej kompletta handlingar (vilket i praktiken innebär en förlängning av den lagstadgade handläggningstiden. Då signalerna kommer från olika aktörer och revisionen bedömer att man inte kan avfärda kritiken utan vidare granskning, har revisionen beslutat att genomföra en förstudie på området. Förstudien kan beroende på resultat leda till vidare granskning.

Syftet med förstudien är att titta på vilka brister som finns i handlingar som ej bedöms vara kompletta och mängden av sådana ärenden, men också att undersöka hur olika aktörer på marknaden ser på samarbetet med Umeå kommun i förhållande till relationen i andra kommuner.

7. Bisysslor (kommungemensam)

Enligt lagen (1994:260) om offentlig anställning gäller att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för dennes opartiskhet i arbetet eller som kan skada kommunens anseende. Dessutom finns i kollektivavtalet AB vissa regleringar avseende otillåtna bisysslor.

Därutöver har arbetsgivaren en skyldighet att informera de anställda om vilka förhållanden som kan leda till att en bisyssla ej tillåts. Den anställda ska också på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma bisysslornas beskaffenhet. Arbetsgivaren ska därefter besluta om bisysslan är att betrakta som otillåten. Som otillåtna betraktas förtroendeskadliga, konkurrerande eller arbetshindrande bisysslor.

Med bisyssla avses anställning, uppdrag eller annan verksamhet som medarbetare bedriver, tillfälligt eller stadigvarande, vid sidan om den ordinarie yrkesutövningen. Regler om bisysslor för offentligt anställda återfinns i Allmänna bestämmelser (AB) samt i Lag om offentlig anställning (LOA).

Kommunrevisorerna

Syftet med granskningen är att bedöma om styrelsens och nämndernas rutiner och kontroller för att identifiera och hantera anställdas bisysslor är ändamålsenliga.

8. Likvärdiga villkor i hela kommunen (kommungemensam, kartläggning)

Då kommundelsnämnderna avvecklades, fanns farhågor för att delar utanför centralorten Umeå skulle drabbas, då den lokala politiska förankringen inte fanns kvar på samma sätt. Nu har ett antal år gått sedan avskaffandet och därför vill revisorerna undersöka hur kommunen i dag tar hänsyn, värderar och arbetar med service för de som är bosatta utanför centralorten. Då det förutom den generella likställighetsprincipen som är svår att applicera i denna typ av frågor, inte är säkert att det finns andra revisionskriterier, väljer revisionen att undersöka detta genom en kartläggning.

Syftet med kartläggningen är att kartlägga hur kommunen ska och i dag arbetar med frågor kring kommunal service utanför tätorten Umeå. är att bedöma om Fritidsnämndens avtal med olika aktörer i civilsamhället är aktuella och att de följs upp på ett tillräckligt omfattande sätt för att Fritidsnämndens vilja med avtalen ska få genomslag.

9. Nyckeltal inom äldreomsorgen (Äldrenämnden, förstudie)

Antalet äldre i Sverige fortsätter öka och detta medför stora utmaningar för kommunerna. För att fortsatt kunna upprätthålla god ekonomisk hushållning och att kostnaderna inte ska skena iväg, krävs förnyade och effektivare arbetsätt.

Äldrenämnden redovisar för årets tio första månader 2017 ett underskott på -5,5 mkr. Merparten av underskottet härrör sig till vård- och omsorgsboenden (-23,3 mkr), hälso- och sjukvård i hemmet (-7,9 mkr) samt hemtjänst i ordinärt boende (-4,5 mkr). Äldrenämndens nettokostnader har ökat med 4,1% (31 mkr) jämfört med föregående år och ökningen härrör sig främst till ovan nämnda områden enligt följande: vård- och omsorgsboenden (7,4%), hälso- och sjukvård i hemmet (5,6%) samt hemtjänst i ordinärt boende (5,6%).

För 2018 får äldrenämnden ett tillskott på 38 mkr. Trots detta signalerar nämnden att äldreomsorgens verksamheter står inför fortsatt stora ekonomiska utmaningar som kräver prioriteringar och effektiviseringar på ca 50 mkr. Revisionen har i sin riskanalys pekat på att kvalitet och kostnad inom äldreomsorgen är en viktig del att följa. Kommunens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en förstudie kring hur äldreomsorgen i Umeå kommun står sig jämfört med andra kommuner.

Förstudien innefattar att via olika former av nyckeltal, övergripande analysera eventuella avvikelser och vad dessa eventuella avvikelser beror på. Beroende på utfallet av förstudien kan den leda vidare till en fördjupad granskning.

Kommunrevisorerna

Syftet med förstudien är att bedöma Umeå kommuns äldreomsorg i förhållande till jämförbara kommuner i Sverige samt där skillnader upptäckts, bedöma nämndens analyser vad dessa skillnader beror på.

10. Finansiering av kommunkoncernens fortsatta expansion (kommunstyrelsen)

Investeringsstakten i Umeå kommunkoncern förväntas vara fortsatt mycket hög kommande år. Ett tecken på en hög investeringsstakt är att kommunkoncernens låneskuld ökar. En ökad skuldsättningsgrad innebär vissa risker, vilka är väsentliga att ta i beaktande vid beredning av investeringsbeslut.

Med utgångspunkt detta vill revisionen, både i sin roll som förtroendevalda revisorer i kommunen, men också som lekmannarevisorer i kommunens bolag granska den strategiska finansieringsprocessen inför de investeringar kommunen beslutat om. Det är av stor vikt att finansiering sker i enlighet med god ekonomisk hushållning.

Syftet är att bedöma vilka koncerngemensamma strategier för finansiering av investeringsprojekt som finns och huruvida de säkerställer en god ekonomisk hushållning på kort och lång sikt.

11. Lokalutnyttjande (kommungemensam)

Lokalkostnader är en avgörande del av kommunens budget. Samtidigt utgör kommunens fastighetsinnehav stora ekonomiska värden i redovisningen. Det är av vikt att en kommun har en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess som säkerställer ändamålsenliga verksamhetslokaler till rimliga kostnader.

Umeå kommun har i likhet med många andra kommuner behov av att anpassa sin verksamhet till följd av demografi och nya förväntningar. Avgörande för att kunna vidta anpassningsåtgärder är att det i kommunen finns en lokalförsörjningsprocess som kan hantera förändringar på ett effektivt sätt.

Revisorerna har identifierat att det föreligger en risk för att kommunen inte har en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess, vilket kan leda till begränsningar för verksamheterna att nå sina mål samt till oönskade kostnader.

Syftet är att belysa och bedöma ändamålsenligheten och effektiviteten i kommunens lokalförsörjningsprocess med avseende på hur denna styrs och hur roller och ansvar definierats. I detta innefattas bland annat hur kommunens lokaler nyttjas, och om det finns en ändamålsenlig process för att finna bra lokallösningar för verksamheterna samtidigt som kommunen inte står med ett onödigt stort överskott av lokaler.

Kommunrevisorerna

12. Åtgärder utifrån arbetsmiljöanmälningar (Individ- och familjenämnden)

Umeå kommun kämpar liksom många andra kommuner med höga sjuktal, revisionen har under flera år följt detta arbete på olika sätt. Revisionen vill nu granska hur kommunens arbete med arbetsmiljöanmälningar hanteras, för att på så sätt undersöka om det inom området finns möjligheter till förbättringar, som i sin tur kan bidra till att minska sjuktalen. Revisionen har inom detta område valt att avgränsa sin granskning till Individ- och familjenämndens verksamhetsområde som ett första steg.

Syftet med granskningen är att bedöma om Individ- och familjenämndens arbete med arbetsmiljöanmälningar sker på ett systematiskt och effektivt sätt som bidrar till att sjuktalen inte ökar.

13. Resursfördelningsmodellen (För och grundskolenämnden)

Fördelningen av resurser mellan olika skolor och elever är en faktor som har en stor styrande effekt och som är en del av vilket resultat kommunens skolor uppnår. Resursfördelningsmodellen har också bäring på vilka ersättningar fristående skolor i kommunen erhåller.

Syftet med granskningen är att bedöma om För- och grundskolenämndens resursfördelningsmodell är ändamålsenligt utifrån Skollagen och kommunfullmäktiges mål.

14. Systematiskt kvalitetsarbete med inriktning mot nyanländas måluppfyllelse (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

Flera rapporter visar på låg måluppfyllelse vad gäller nyanlända. Att så är fallet är inte speciellt konstigt, men att tillräckliga insatser görs och att insatserna är ändamålsenliga och effektiva är viktigt att säkerställa, både för de enskilda eleverna och för kommunen. En otillräcklig gymnasieutbildning, är svårt att klara sig med i livet.

Syftet med granskningen är att bedöma om Umeå kommuns arbete med systematiskt kvalitetsarbete med inriktning mot nyanländas måluppfyllelse är ändamålsenligt och effektivt.

15. Beslutsuppföljning (Kommunstyrelsen, Fritidsnämnden, Kulturnämnden)

Att fattade beslut genomförs, eller återrapporteras om de av någon orsak inte genomförts är något som politiken många gånger förutsätter. Revisionen anser att det med hänsyn till det demokratiska systemet och legitimiteten för den politiska nivån är viktigt att säkerställa att fattade beslut genomförs, och vill därför granska att så sker.

Syftet med granskningen är att bedöma om fattade politiska beslut genomförs och om så inte är fallet av olika anledningar, att detta återrapporteras till den politiska nivån.

Kommunrevisorerna

Samordnad revision och lekmanrevision

Samordnad revision mellan kommunförvaltningen och dess företag är ett viktigt instrument för ägarens (kommunfullmäktiges) kontroll och uppföljning. Lekmannarevisorerna granskar därför även den verksamhet som bedrivs i bolagen. Den samordnade revisionen ger förutsättningar att bedöma hur kommunen arbetar med ägarstyrning och förvaltningskontroll. Granskningen sker utifrån ett övergripande styrperspektiv där ägardirektiven och kommunstyrelsens uppsikt är viktiga inslag. I sin granskning samverkar lekmannarevisorerna med den auktoriserade revisorn och träffar bolagens ledning vid flera tillfällen varje år.

Lekmannarevisorns uppgift i de kommunala bolagen är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om anvisningar från årsstämman följs. Granskningen ska ske enligt god sed och resulterar i en granskningsrapport med tillhörande granskningsredogörelse som presenteras för årsstämman via bolagens styrelse. Granskningsrapporten ska även fogas till revisionsberättelsen avseende kommunen.

Enligt god sed ska även en samverkan ske med respektive bolags auktoriserade revisor för avstämning av sina olika granskningar. Former för detta finns fastställda.

Lekmannarevisorernas granskning kommunala bolag

Lekmannarevisorerna kommer att utifrån sin risk- och väsentlighetsbedömning genomföra grundläggande granskning och fördjupad granskning av de kommunala bolagen.

Inom ramen för den grundläggande granskningen tar lekmannarevisorerna del av protokoll, beslutsunderlag och andra handlingar. Såsom beskrivits ovan kommer lekmannarevisorerna att träffa bolagens ledningar för en fördjupad dialog om bolagets verksamhet. Syftet med dialogen är att få ledningens syn och svar på ett antal riktade frågor samt att få information om bolagens utveckling och den interna kontrollen i verksamheten.

Utifrån sin risk- och väsentlighetsbedömning avser lekmannarevisorerna att genomföra fördjupade granskningar inom följande områden:

1. Planer för strategiskt underhåll av anläggningstillgångar (Vakin)

Underhållet av materiella anläggningstillgångar skall ytterst bidra till att säkerställa funktionalitet, god ekonomisk hushållning och optimal ekonomisk livslängd. Vidare innebär eftersatt underhåll att kostnader förskjuts och ökar i framtiden, vilket inte kan betraktas som god ekonomisk hushållning.

Kommunrevisorerna

God ekonomisk hushållning förutsätter att tillgångarna vårdas och underhålls. Huvudsyftet med underhåll är att optimera tillgångens tekniska och ekonomiska livslängd. För att underhållet ska kunna genomföras på ett effektivt sätt, krävs att rätt balans uppnås mellan planerat och avhjälpande underhåll. Detta förutsätter i sin tur att aktuella och relevanta underhållsplaner kan upprättas för varje tillgång och att det finns möjlighet att genomföra planerna.

Syftet med granskningen är att bedöma om bolagets arbete med det strategiska underhållet är ändamålsenligt och därmed förenligt med god ekonomisk hushållning.

2. Rutiner för projektstyrning (övergripande)

De flesta bolagen i kommunkoncernen driver projekt av olika slag och storlek, framförallt gäller det investeringsprojekt. En långsiktigt hållbar ekonomistyrning för helheten kräver en tydlig och ändamålsenlig projektstyrning. Kvaliteten i uppföljnings- och prognosarbetet kopplat till projekt är exempelvis beroende av hur styrningen är strukturerad och vilka verktyg som finns att tillgå.

Syftet med granskningen är att bedöma om ekonomi- och projektstyrningen av projekt är tillräckligt väl utvecklade, särskilt vad gäller former för uppföljning och utvärdering. Ytterst handlar det om att kommunstyrelsen, som ägare, ska kunna säkerställa god ekonomisk hushållning för hela kommunen.

3. Arbete med struktur för policy- och styrdokument (övergripande)

Kommunfullmäktige beslutar om policys och riktlinjer som skall omfatta hela kommunens verksamheter. Kommunkoncernen består idag av en kommunal förvaltning och flera del- eller helägda kommunala bolag. En policy måste antas av bolagets stämma för att gälla bolaget. Bolagsstyrelserna har uppdraget att inom sina sakområden implementera och genomföra fullmäktiges beslut. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar att ha uppsikt över bolagen så att fullmäktiges beslut följs och genomförs. För att säkerställa att kommunfullmäktiges mål och intentioner efterlevs, krävs en ändamålsenlig styrning av verksamheten. Styrning handlar om att påverka beteendet i en organisation i riktning som de styrande önskar, det vill säga mot önskat resultat. För att säkerställa att styrningen och den interna kontrollen fungerar på ett ändamålsenligt sätt, krävs styrande dokument som är anpassade till organisationen och dess mål. Detta förutsätter i sin tur styrande dokument som är utformade så att de stödjer både styrelseledamöter och tjänstemän.

Fullmäktige beslutar om ett antal styrdokument i form av planer, program, riktlinjer och policys. Utöver de styrdokument som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen fastställt beslutar bolagsstyrelserna om styrdokument. Härutöver sker en styrning från nationell nivå genom lagar och föreskrifter. Det innebär att de samlade styrsignalerna är omfattande.

Kommunrevisorerna

Syftet med granskningen är att bedöma om styrdokument antagna av kommunfullmäktige, får genomslag och har en styrande effekt. Granskningen syftar även till att bedöma om styrdokumenterna är ändamålsenliga ur ett styrningsperspektiv.

4. Former för styrelsens arbete (övergripande)

En betydande del av den kommunala sektorns verksamheter bedrivs i aktiebolagsform. Investeringar i fastigheter, infrastruktur samt energiproduktion/distribution innebär omfattande ekonomiska beslut och åtaganden inför framtiden, varför styrningen av dessa bolag är av stor betydelse.

Under senare år har det i den allmänna debatten diskuterats huruvida de kommunala bolagens styrelsesammansättning är ändamålsenlig samt vilken kompetens som är nödvändig. Enligt regeringen är den demokratiska förankring, dvs. förtroendevalda styrelseledamöter, värdefull men det kan finnas skäl att komplettera med kompetens inom relevant löpande affärsverksamhet, affärsutveckling, branschkunskap, finansiella frågor eller andra områden. Sådan kompetens är idag ett krav vid nominering till styrelser för statliga bolag. I uppdraget om "en ny kommunallag för framtiden" ligger att överväga om vissa av de principer som styr nomineringen till statliga bolagsstyrelser kan överföras till den kommunala sektorn.

För att en bolagsstyrelse skall kunna sägas verka affärsmässigt är en rimlig utgångspunkt att styrelsen både har hög allmän kompetens om förutsättningar för hur företag långsiktigt utvecklas och överlever i konkurrens, men även specifik branschrelaterad kompetens för att kunna göra kvalificerade bedömningar av möjligheter och hotbilder i omvärlden. Bristande erfarenhet och kompetens kan leda till att en bolagsstyrelse inte fullt ut kan göra självständiga och professionella bedömningar av de verksamhets- och investeringsmässiga förändringar som presenteras för styrelsen.

Granskningens syfte är att bedöma huruvida arbetet i de helägda bolagsstyrelserna (moderbolag i underkoncerner) motsvarar de krav som ställs på en aktiebolagsstyrelse samt om formerna för styrelsens arbete är att bedöma som relevanta och ändamålsenliga.

5. Hantering av riskkapital

Umeå kommun är vissa fall delaktiga i finansiering av olika verksamheter i syfte att skapa goda förutsättningar för attraktiviteten hos Umeå kommun. Detta kan gälla förutsättningar för vad gäller forskning, utveckling, turism, arbetstillfällen etc.

Syftet med granskningen är bedöma huruvida beredning av att tillskjuta riskkapital i olika sammanhang är förenligt med den kommunala särarten samt om former för intern kontroll och uppföljning är ändamålsenliga.